

en meget ringere Betydning og Myndighed end det nuværende Lagting. Det bestod derhos ikke af folkevalgte Mænd. I Tidernes Løb svandt dette Lagtings Betydning, og da det ved Slutningen af det 18de og Begyndelsen af det 19de Aarhundrede næsten ikke fungerede mere, faldt det sammen til en enkelt, at man i 1816 ophævede Embedet som Lagmand, Embedet som Formand i Lagtinget. Dette synes jeg imidlertid var uret gjort. Uagtet Lagtinget var en svag Institution, var det dog et Organ for Øernes Befolkning. Men imidlertid, da Frihedstiden oprandt i 1849, opstod Ønsket om en særlig Repræsentation for Færøerne, og i 1852 oprettedes det nuværende Lagting med 18 — senere 20 — folkevalgte og 2 kongevalgte Medlemmer. Jeg maa særlig fremhæve, at dette Lagting er blevet oprettet overensstemmende med Folkets Ønske og er blevet godkendt af Færingerne.

Oprindelig havde Færingerne Forbindelse med Island, Shetland og Norge, hovedsagelig; man hører dog af og til, at de færdedes denne Vej nedad, kom ned til Øresund og videre. Men dette Forhold forandredes dog med Tiden. Forbindelsen overførtes til Danmark, navnlig til København. Dansk Indflydelse gjorde sig gældende gennem Handelen, gennem danske Præster og Embedsmænd. Sammenslutningen mellem dansk Sprog og færøsk begyndte ved Reformationens Indførelse i den første Halvdel af det 16de Aarhundrede. Da blev Dansk Undervisnings-, Kirke- og Retssprog paa Færøerne. Sprogets Stilling paa disse Øer er siden bleven befæstet, saa det nu har en virkelig Hjemret der. Der er skrevet i ældre Tid om dette Sprog. Jeg skal nævne, at Præsten Lucas Debes, der har skrevet en Bog i 1673, siger, at Færingerne „kunde fast alle gamle Kæmpeviser af den gamle danske Kæmpebog“, og at de „flittig læse danske Postiller og andre aandelige Skrifter“, kunde de danske Salmer udenad o. s. v. Det var i 1673. Præsten Jørgen Landt siger i sin Bog, som er udgivet i Aaret 1800, at Færingerne næsten alle meget vel forstaa Dansk, og at mange tale det ret godt; at Indbyggerne have megen Læselyst, „hvilket giver Præsten en herlig Anledning til ved Udlaan af gode Almuebøger at udbrede almenyttig Kundskab“. Han siger, at en større Del lægger sig efter at skrive, selvfølgelig Dansk, idet man i den Tid absolut ikke skrev færøsk. De danske Folkeviser have været kendte og skattede højt paa Færøerne i Aarhundreder, og de bruges

den Dag i Dag meget. De have været brugte der, i alt Fald til Tider, meget mere, end de have været brugte her nede i Kongeriget. I de sidste 30—40 Aar er der overalt paa Færøerne frivillig oprettet Folkeskoler, hvori Dansk er Undervisningsprog. Danske Bøger og danske Tidender og Tidsskrifter ere meget udbredte. Der findes flere Bogsamlinger, hvori der hovedsagelig er danske Bøger. Med Hensyn til Tidender og Tidsskrifter skal jeg oplyse, at i Finansaaret 1900—01 kom der til de færøske Postekspeditioner 1,830 Nummere i 42,150 Eksemplarer af Tidender og Tidsskrifter. Allerede 5 Aar efter, i 1905—06, vare disse Tal stegne til henholdsvis 5,146 og 91,230. Statistikken gaar ikke længere tilbage, i alt Fald ikke synderligt, men jeg ved, at Stigningen i de senere Aar har været meget betydelig. Af foranførte Tidsskrifter er saa at sige alt dansk, og der er forholdsvis faa Dagblade. Ved Siden heraf har det færøske Sprog ogsaa haft Fremgang i de senere Aar, og der er uddannet et særligt færøsk Skriftsprog. Dette har haft sin Betydning til at løfte os.

Det er af Separatisterne ofte blevet stærkt fremhævet, at den ved Grundloven og Lagtingsloven bestemte Ordning af de statsretlige Forhold paa Færøerne og af den sproglige Ordning deroppe har været og er til Skade for vor Udvikling. Det forholder sig imidlertid absolut ikke saa. Folk fra den gamle Tid, fra Tiden før Lagtinget blev oprettet, leve endnu, og desuden tale Tallene. I 1855, kort efter Lagtingets Oprettelse, var Folketallet paa Færøerne 8,137, nu er det 16,349. Det er altsaa mere end fordoblet i de ca. 50 Aar. Med Aaret 1855 begynder en aarlig Tilvækst i Folketallet af ca. 1 pCt., nu for Tiden er den aarlige Tilvækst ca. 1½ pCt. Det er en Del højere end her nede i Kongeriget. Tilvæksten i det sidste Femaar var paa Færøerne 7,3 pCt., hernede i Kongeriget 5,7 pCt. Jeg skal oplyse, at Indvandring og Udvandring paa Færøerne have ikke haft nogen Betydning, som er værd at tale om. Derimod har i samme Tid Død ved Ulykkestilfælde spillet en meget stor Rolle, langt større end hernede i Kongeriget.

Naar Folketallet paa disse Øer er steget saa meget, maa man dog formode, at det slet ikke er saa ilde at være der, og at den Befolkning, som har boet der, maa have haft det ret godt. I 1855 vare Færingerne yderst fattige, og hvad der var endnu værre, var det, at den, der ikke ejede Jordegods, det vil sige den besiddel-